

www.mevzuattakip.com.tr

7417 Sayılı Kanunla Yapılan Düzenlemeler Kapsamında Belediye Başkanlarının Sosyal Güvenlik Hakları

Çalışma (Devlet Personel) Uzmanı Serdar Uğurlu tarafından kaleme alınan bu makalede, belediye başkanlarının emeklilik hakları ile ilgili olarak yanlış bilinen hizmet birleştirmesi, son sigortalılık durumu, emeklilik hizmet süresi ile 1 Temmuz 2022 tarihinde kabul edilen 7417 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'dan nasıl etkilendikleri değerlendirilmiştir.
***** DEĞERLENDİRMENİN TAMAMINI, SINIRSIZ ERİŞİMLİ ÜYELERİMİZ OKUYABİLMEKTEDİR. SINIRSIZ ERİŞİMLİ ÜYELİK İÇİN BİZE ULAŞABİLİRSİNİZ. *****

7417 SAYILI KANUNLA YAPILAN DÜZENLEMELER KAPSAMINDA BELEDİYE BAŞKANLARININ SOSYAL GÜVENLİK HAKLARI

Serdar Uğurlu

Çalışma (Devlet Personel) Uzmanı

1- 7417 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Düzenlemeler

7417 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 5 Temmuz 2022 tarihli ve 31887 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, söz konusu Kanun ile başta kamu görevlilerinin ek göstergeleri olmak üzere mali ve sosyal haklara ilişkin birçok düzenleme gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu Kanununun 17 nci maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen ek 21 inci madde ile de belediye başkanlarının makam/görev/temsil tazminatlarına ilişkin önemli bir düzenlemeye gidilmiştir.

Bilindiği üzere, Ekim 2008 tarihinden önce kamu görevine girenlere 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri, bu tarihten sonra girenlere ise 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaktadır. 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanunun emekli maaşı hesaplama yöntemleri birbirinden farklıdır. 5434 sayılı Kanuna tabi olanlardan şartları taşıyan belediye başkanlarına emekli maaşlarında makam/görev/temsil tazminatı ödenebilmekteyken, 5510 sayılı Kanuna tabi belediye başkanlarına bu tazminatlar ödenmemekte, sadece prim kesintilerinde değerlendirilmekteydi. İşte 7417 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler ile **Ekim 2008 tarihinden sonra ilk defa sigortalı olan belediye başkanlarına da ilave makam/görev/temsil tazminatı ödenebilmesi öngörülmüş olup, söz konusu düzenleme 15/1/2023 tarihinde yürürlüğe girecektir.**

5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesinde; **“Sandıkça emekli aylığı bağlanan büyükşehir belediye başkanlarına 7000, il belediye başkanlarına 6000, ilçe ve ilk kademe belediye başkanlarına 3000, diğer belediye başkanlarına 1500 gösterge rakamı üzerinden, bu maddede belirtilen usûl ve esaslar dâhilinde makam tazminatı, buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenir.”** hükmü yer almakta olup, Ekim 2008 tarihinden sonra ilk defa sigortalı olan ve gerekli şartları taşıyan;

Büyükşehir belediye başkanlarına **8.006 TL,**

İl belediye başkanlarına **7.006 TL,**

İlçe belediye başkanlarına **4.003 TL,**

Belde belediye başkanlarına **3.002 TL,**

ilave makam/görev/temsil tazminatı ödenecektir.

Belediye başkanlarının faydalanacakları makam/görev/temsil tazminatı puanlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1: Belediye Başkanlarının Makam, Görev ve Temsil Tazminatları

Belediye Başkanı	Makam Tazminatı	Görev Tazminatı	Temsil Tazminatı
Büyükşehir Belediye Başkanı	7000	-	17000
İl Belediye Başkanı	6000	15000	-

İlçe Belediye Başkanı	3000	9000	-
Belde Belediye Başkanı	1500	7500	-

Bu çerçevede, gerek Ekim 2008 tarihinden önce kamu görevine girsin, gerek Ekim 2008 tarihinden önce diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanmış olsun, gerekse de 5510 sayılı Kanun kapsamında sigortalılığı bulunsun, emekli olan belediye başkanları için; 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesi şartlarını haiz olanlara yukarıda belirtilen makam/görev/temsil tazminatları ödenecektir.

Anılan madde uyarınca, **makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde toplam 2 yıl bulunduktan sonra emekliye ayrılanlara** makam/görev/temsil tazminatları buldukları **en üst görevleri** esas alınarak ödenmektedir. Bu görevlerde 2 yılı tamamlamadan veya hiç bulunulmadan emekliye ayrılma durumunda, en az 6 ay süreyle bulunulan en üst görev için belirlenen görev tazminatı ödenmektedir.

2- Sigortalılık Türünün Tespiti

Belediye başkanlarının hangi sigortalılık türü kapsamında sigortalı veya emekli olacakları daha önce hangi tarihte hangi sigortalılığa tabi oldukları duruma göre değişmektedir. Söz konusu durumlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

- Ekim 2008 tarihinden önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunanlardan, SSK veya Bağ-Kur'dan emekli olanlardan belediye başkanı seçilenler; istekleri halinde emekli aylıklarını kestirmek suretiyle 5434 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanabileceklerdir.
- Ekim 2008 tarihinden önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunmayıp, SSK veya Bağ-Kur sigortalılığı bulunanlardan belediye başkanı seçilenler; 5510 sayılı Kanunun 4/1-c[1] maddesi kapsamında sigortalı olacaklardır.

- Ekim 2008 tarihinden önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunmayıp, SSK veya Bağ-Kur'dan emekli olanlardan belediye başkanı seçilenler; istekleri halinde emekli aylıklarını kestirmek suretiyle 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi kapsamında sigortalı olabileceklerdir.

- Ekim 2008 tarihinden sonra ilk defa sigortalı olan (4/1-a, 4/1-b, 4/1-c fark etmeksizin) belediye başkanları 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi kapsamında sigortalı olacaklardır.

Ancak, **65 yaş haddine ulaştıktan sonra 5434 sayılı Kanun kapsamında iştirakçi veya 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi kapsamında sigortalı olmak mümkün değildir.** 65 yaşından büyükken seçilen belediye başkanları 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi kapsamında sigortalı yapılamayacak, bu kapsamda sigortalı olan diğer belediye başkanları ise 65 yaşına geldiklerinde emekli edilecektir.

3- Farklı Sigortalılık Hizmetlerinin Birleştirilmesi ve Ek Gösterge Uygulaması

Belediye başkanlarının emekliliğe hak kazanabilmeleri için bazı hususlara dikkat etmeleri gerekmektedir. Özellikle, bazı belediye başkanlarının birden fazla sigortalılığı bulunduğu için uygulamada tereddütler yaşanabilmektedir.

a) Ekim 2008 Tarihinden Önce Sigortalı veya İştirakçi Olanların Durumu

5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin son fıkrası uyarınca; Ekim 2008 tarihinden önce sigortalı veya iştirakçi olanların birden fazla sigortalılığının bulunması durumunda bu hizmetlerin birleştirilmesi hususunda mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır.

Mülga 2829 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine göre; hizmet birleştirme yapılabilmesi için hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olması gerekmektedir. Anılan Kanunun 8 inci maddesine göre ise; birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; **son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca**, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanacak ve ödenecektir.

Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden re'sen emekli olma, **süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme** ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanacaktır.

Yani belediye başkanı olarak seçilmek suretiyle 5434 sayılı Kanun kapsamında iştirakçi olanlar için **son yedi yıllık fiili hizmet süresine bakılmamakta**, belediye başkanları

son iştirakçiliklerinin belediye başkanlığında geçmesi durumunda (yaş ve hizmet süresi şartlarını da yerine getirmek kaydıyla) 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli olabilmektedirler. Diğer bir deyişle, belediye başkanlarının seçildikten sonra 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli olabilmeleri için **en az 3,5 yıl, 2 yıl, 6 ay gibi sürelerde çalışması gerekir gibi ifadeler gerçeği yansıtmamaktadır.**

Ek gösterge bakımından ise, 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli olan belediye başkanları, en az bir ay kesenek ödemiş olmak kaydıyla (6 ay görev yapma şartı aranmaksızın), belediye başkanları için öngörülen ek gösterge rakamlarından faydalanabileceklerdir. 5434 sayılı Kanunun mülga ek 48 inci maddesinde; "...Belediye başkanı olarak iştirakçilikleri devam edenlere, genel idare hizmetleri sınıfında görev yapan genel müdürler için belirlenen ek gösterge rakamını ve öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceyi geçmemek üzere emekli keseneklerine esas aylık dereceleri itibariyle mülki idare amirliği hizmetleri sınıfı için tespit edilen ek gösterge rakamları uygulanır..." düzenlemesine yer verilmiş olup, belediye başkanlarının faydalanacakları ek gösterge rakamlarına (7417 sayılı Kanun kapsamındaki düzenlemeler de dikkate alınarak) aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 2: Belediye Başkanlarının Ek Göstergeleri

Derece	Ek Gösterge (Mevcut Durum)	Ek Gösterge (15/1/2023 tarihinden itibaren)
1. derecenin 4. kademesi	4800	5400
1	4000	4600
2	3600	4200
3	3000	3600
4	2300	2900
5	2200	2800
6	1600	2200

7	1500	2100
8	1300	1900
9	1150	1750

Öte yandan, söz konusu maddeye göre; daha önce personel kanunlarına göre aylık almış belediye başkanlarına uygulanacak ek göstergeler, önceki görevleri için tespit edilmiş ek göstergelerden aşağı olamayacaktır. Örneğin bir belediye başkanı daha önce genel müdür olarak görev yaptıysa, belediye başkanı olarak seçildiğinde ek göstergesi genel müdürün ek göstergesinden düşük olamayacaktır.

b) Ekim 2008 Tarihinden Sonra Sigortalı Olanların Durumu

5510 sayılı Kanunun 53 üncü maddesine göre ise; söz konusu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk defa sigortalı sayılanlardan 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olanların

yaşlılık aylığı bağlanma taleplerinde, en fazla sigortalılığın geçtiği sigortalılık hali, hizmet sürelerinin eşit olması ile malûllük ve ölüm halleri ile yaş haddinden re'sen emekli olma, **süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme** ve bağlı oldukları sigortalılık halinin kanunla değiştirilmesi durumunda ise **son sigortalılık hali** esas alınmaktadır. Yani Ekim 2008 tarihinden önce herhangi bir sigortalılığı bulunmayan belediye başkanları, bu tarihten sonra birden fazla sigortalılıklarının bulunması ve son sigortalılıklarının belediye başkanlığında geçmesi halinde (süresine bakılmaksızın) 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında emekli olacaklardır.

4- Emekli/Yaşlılık Aylığı Almakta İken Belediye Başkanı Seçilenlerin Durumu

21/04/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinde; *“Cumhurbaşkanı tarafından atanan veya görevlendirilenler, Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliklerine ve Sağlık Bakanlığının tabip ve uzman tabip kadrolarına yapılacak atamalar hariç olmak üzere, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, genel bütçeye dahil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, döner sermayelerin, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların kadrolarına açıktan atanamazlar.*

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar...” hükmüne yer verilmiştir.

Aynı maddenin dördüncü fıkrasında yer alan, “mahalli idareler seçimleri sonucuna göre görev alanlar” söz konusu hükümlerin istisnası olarak düzenlenmiştir. Bu çerçevede **emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta iken belediye başkanı seçilenlerin bu aylıkları kesilmeyecek**, ayrıca belediye başkanlıkları sebebiyle görev aylığı alacaklardır. Bu durumda belediye başkanlarından prim kesintisi yapılmayacak, belediye başkanlığında geçirecekleri hizmetleri de emekliliklerinde yeniden değerlendirilmeyecektir. Ancak, daha önce de belirtildiği üzere, 65 yaş haddine ulaşmamış olmak kaydıyla isteyenler emekli aylıklarının kesilmesi kaydıyla 5510 sayılı Kanununun 4/1-c maddesi kapsamında sigortalı olabilecek ve daha sonra bu kapsamda emekli olabileceklerdir.

Öte yandan, 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesinin beşinci fıkrasında; “Temsil ve görev tazminatları; yönetim ve denetim kurulu üyelikleri dahil olmak üzere kamu kesiminde her ne suretle olursa olsun aylık veya ücret alıp almadıklarına bakılmaksızın görev alanlara bu durumları devam ettiği sürece ödenmez...” hükmüne yer verilmiş olup, 5434 sayılı Kanun kapsamında **emekli aylığı almakta iken belediye başkanı seçilenlerden belediye başkanlığı devam ettiği sürece görev veya temsil tazminatı ödenmeyecek, varsa sadece makam tazminatı ödenecektir.**

Belediye başkanlarının 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olmak istemeleri, diğer bir deyişle belediye başkanlığında geçen hizmet süreleri ile belediye başkanının emeklilik haklarından faydalanmak istemeleri halinde, dilekçelerinin 5434 sayılı Kanun kapsamında hizmeti bulunmayanların SGK kayıtlarına geçtiği tarihten, 5434 sayılı Kanun kapsamında hizmeti bulunanların ise SGK kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden aybaşından itibaren emeklilik/yaşlılık aylıkları kesilerek sigortalılıkları başlatılacaktır.

[\[1\]](#) Sigortalı sayılanlar

MADDE 4- Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından;

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;

1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar,

2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,

3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,

4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

sigortalı sayılırlar.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA